

Toimivan verkoston rakentaminen ja verkoston toimintamallit

Lasse Lipponen
Kasvatustieteen professori
Opettajankoulutuslaitos, Helsingin yliopisto

27.1.2011 VOIMAA KANSAINVÄLISTYMISEEN VERKOSTOISTA

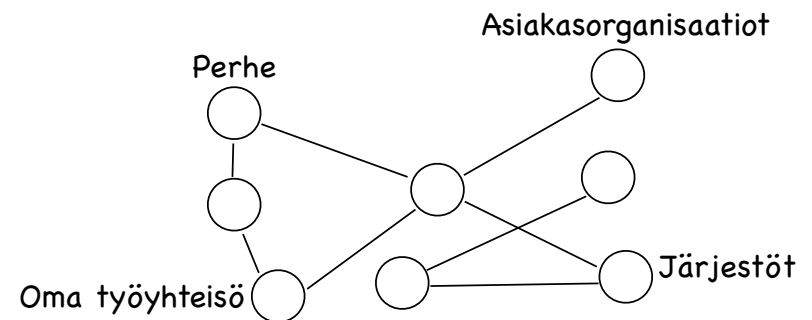
1

- ◀ Mikä on verkosto?
- ◀ Miksi verkostot kiinnostavat?
- ◀ Mitä verkostoista voidaan nähdä?
- ◀ Miksi verkostoitua?
- ◀ Miten verkostoitua?
- ◀ Missä verkostoitua?
- ◀ Millaisia haasteita liittyy verkostoissa toimimiseen?

2

Mikä on verkosto?

3

- ◀ Verkosto koostuu joukosta solmuja ja niitä yhdistävistä suhteista
- ◀ Solmut voivat olla ihmisiä, organisaatioita jne.
- ◀ Solmuja yhdistää erilaiset asiat: jäsenyys, ystävyys, tieto

4

- Dunbarin luku (150) on teoreettinen raja ihmisten lukumäärälle, johon yksi ihminen voi ylläpitää pysyviä sosiaalisia suhteita (ihminen tietää, kuka kukin henkilö on ja kuinka kukin ihminen on suhteessa toisiin ihmisiin)
- Suurempi määrä vaatii sääntöjä, lakeja, normeja ollakseen vakaita suhteita ja koheesiivista ryhmää

5

Miksi verkostot kiinnostavat?

6

- Työelämän muutos
- Teknoloagian muutos
- Oppimisnäkömyksen muutos

7

Mitä verkostoista voidaan nähdä?

8

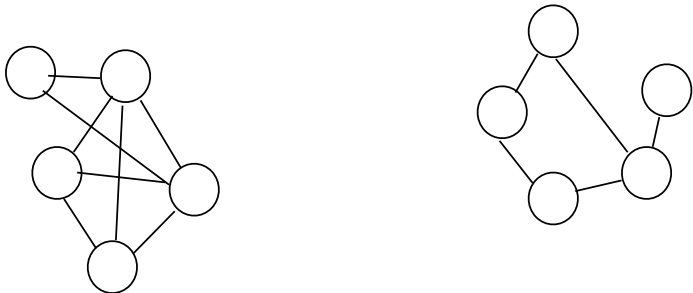
- Tiedon kulku organisaation tai yhteisön sisällä
- Toimijoiden ja yksiköiden väliset suhteet
- Yksittäisten toimijoiden asema verkostossa

9

- Verkostoja voidaan tarkastella esim. :
 - Yksittäisen toimijan tasolla
 - Koko verkoston tasolla

10

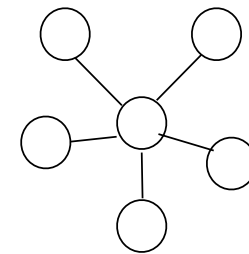
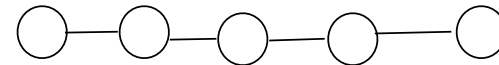
Verkoston tiheys eli kuinka paljon verkoston jäsenten välillä on vuorovaikutusta (huom. suunta)

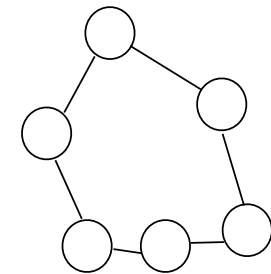
11

Keskittyneisyys eli kuinka 'tiukka' tai 'löyhä' koko verkosto on

Organisaatio A

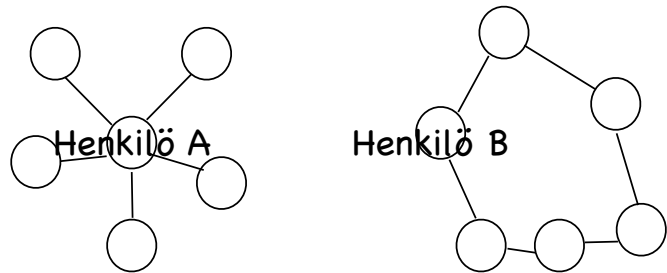
Organisaatio B

Organisaatio C

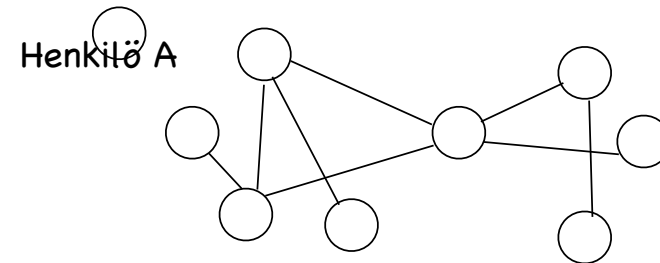
12

Mikä on yksittäisen toimijan sijainti verkostossa? (Keskeisyys)

13

Verkoston ulkopuolella?

14

◦ Mikä vaikuttaa yksittäisen toimijan asemaan verkostossa?

- Verkoston keskeisillä jäsenillä (avain/tähtitoimijat) on usein verkostossa asiantuntijan rooli
- Esimerkiksi yleiset johtamisen ja organisoinnin taidot (engineering social relations) integroituu erityisalan (esim. tekniseen osaamiseen)
- Tietoa tietämyksen sijainnista ja saatavuudesta (metatieto) (ja näiden hyödyntäminen)
- Tietoisesti ylläpidetyt henkilökohtaiset verkostot

15

16

Miksi verkostoitua?

17

- Uusi tietoa ja kokemukset
- Kumppanuudet
- Työpaikat

18

- Rahoitus
- (vaikutus)Valta
- Mitä enemmän ihmisellä hyviä verkostoja, sitä enemmän hänellä on sosiaalista pääoma ja sitä paremmat mahdollisuudet hänellä on saavuttaa tavoitteensa

19

◦ Sosiaalinen pääoma:

- Sosiaalisen rakenteen aineettomia ominaisuuksia, jotka liittyvät ihmisten välisiin verkostoihin, normeihin ja luottamukseen, jotka edistävät vuorovaikutusta, tavoitteita ja toimintaa

20

- Verkostosuhteiden vahvuus:
- **Vahvat siteet:** usein toistuva, säännöllinen, tunneperustainen, intiimi. Esim. pitkäaikaiset ystävyysuhteet.
- **Heikot siteet:** harvoin toistuva, epäsäännöllinen, neutraali, lyhytkestoiset kontaktit. Esim. tutut samassa harrastusryhmässä

21

Miten verkostoitua?

22

- Kuinka monen entisen koulukaverisi kanssa olet nykyisin aktiivisesti tekemisissä?

23

- Mikä saa tietyt ihmiset tekemään tiettyjä asioita yhdessä?

24

- Verkostolle on luotava/sillä on oltava sosiaalinen kohde
- Yhteiset sosiaaliset kohteet ovat riippumattomia yksittäisistä työpaikoista ja mahdollistavat työpaikat ylittävät projektit
- **Mikä on tiedän toimintanne yhteinen kohde?**

25

Missä verkostoitua?

26

- Yhteiset tapaamiset, seminaarit (muodolliset ja ei-muodolliset kontekstit)
- Facebook
- LinkedIn

27

Millaisia haasteita liittyy verkostoissa toimimiseen?

28

- Jotta verkostoyhteistyö kestää on sen institutionalisoiduttava:

- Yhteistyön säännöt (tulevaisuuden ennakointi)
- Tunnustus osallistumisesta ja panoksesta
- Yhteiset välineet (esim. seminaarit)

29

- Luottamus

- Tarve toisten osaamiselle ja resursseille synnyttää luottamusta
- Luottamus yhteiseen sosiaaliseen kohteeseen, ja sen välityksellä toisiin
- Luottamuksessa ei ole siis kyse pelkästään luottamuksesta toisen osapuolen hyvántahtoisuuteen

30

- Luottamukseen sisältyy esimerkiksi :

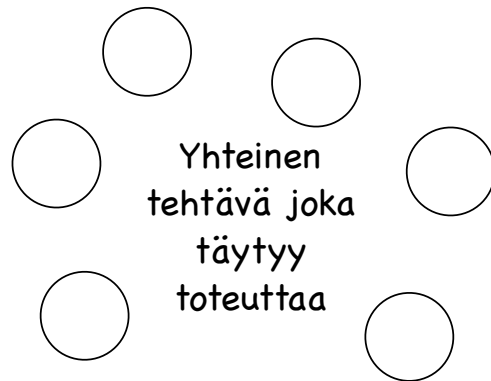
- 1) 'tuntemisen' aspekti (välittäminen, hyvántahtoisuus)
- 2) osaamisen aspekti (taidot, tiedot, uskottavuus)
- 3) suoritukseen perustuva luottamus

31

- Onko luottamus yhteistoiminnan edellytys vai sen tulos?

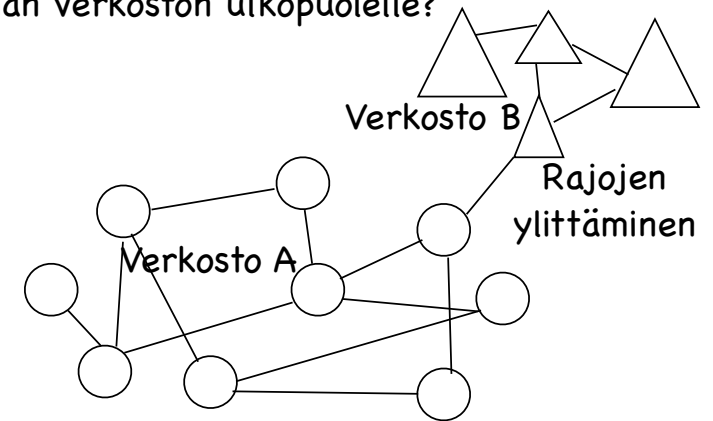
32

Solmutyöskentely: Ihmisryhmät, ja työvälineet, jotka kootaan yhteen suhteellisen lyhyeksi ajaksi jonkin tehtävän toteuttamiseksi (Engeström)

33

Oman verkoston ulkopuolelle?

Portinvartija vai siltaaja?

34

- Sosiaalisen kohteen puuttuminen
- Liiallinen keskittyneisyys
- Jäsenten tietämyksen ja osaamisen liiallinen samanlaisuus tai erilaisuus

35

“It is not what you know, it is who you know”

36

Mukaan yhteisöön

- Käsitteellinen tikapuiden rakentaminen (conceptual scaffolding)
- Käytännöllisten tikapuiden rakentaminen (from thinking to doing)
- Sosiaalisten tikapuiden rakentaminen (building social network)
- Sosioemotionaalisten tikapuiden rakentaminen

37

- ◁ Sosiaalinen paranoia:
- ◁ Sosiaalisessa yhteisössä syntyvä epäluulo tai pelko, jossa korostuu kielteisten tapahtumien kuvittelemisen ja toisteleminen
- ◁ Toisten motiivien pohtiminen johtaa kielteisten tunteiden ylikorostumiseen

38

- ◁ Asian märehtiminen ruokkii kielteisiä tunteita pikemmin kuin auttaa löytämään ratkaisuja (pahimpien mahdollisuuksien ylikorostunut odotus)
- ◁ Mitä enemmän ihmiset pohtivat toisen intentioita ja motivaatiota, sitä suurempi heidän taipumuksensa tehdä epäluottamukseen ja epäilyyn liittyviä olettamuksia tästä käyttäytymisestä

39

- ◁ Verkostot eivät ole stabiileja ja ristiriidattomia
- ◁ Verkostosta näkyy vain osa

40